

Analyse av framtidig tjenestebehov Grimstad kommune

Basert på oppdaterte befolkningsframskrivinger fra Telemarksforsking (2023)

Innhold

- Innledning – side 3
- Befolkningsprognoser – side 6
- Demografikostnader – side 13
- Forsørgerbyrde og årsverksbehov – side 23
- Vedlegg – side 26
 - Supplerende analyser framtidig tjenestebehov – side 27
 - Attraktivitetsanalyse Grimstad kommune – side 34

Innledning

Innledning

- Vi har utarbeidet en analyse av framtidig tjenestebehov for Grimstad kommune, basert på oppdaterte befolkningsframskrivninger fra Telemarksforskning høsten 2023. Våre befolkningsscenarier er et nyttig supplement til SSBs framskrivninger og gir alternative perspektiver på den framtidige utviklingen. Disse scenariene vil være et godt grunnlag for beskrivelser av eventuelt framtidig omstillingsbehov. Vi vil her se på hvilke konsekvenser utviklingen vil kunne få for kommunens økonomi.
- Med bakgrunn i scenariene har vi beregnet parametere (indikatorer) for demografikostnader, forsørgerbyrde og årsverksbehov.

Oppsummering framtidig tjenestebehov

- Oppsummert er det anslått betydelig økte utgifter knyttet til den eldre delen av befolkningen, og analysene viser at framtidige økte demografikostnader i hovedsak vil være knyttet til tjenesteområdet pleie og omsorg.
 - Det er anslått en lavere andel barn og unge og en høyere andel eldre.
- Vi har også sett på framtidig forsørgerbyrde og behov for kommunale årsverk på barnehage, grunnskole og pleie og omsorg
 - Framskrivningene viser at forsørgerbyrden vil øke betydelig i årene framover. Det vil altså bli færre personer i yrkesaktiv alder bak hver pensjonist.
 - Framskrivningene viser at behovet for årsverk innen barnehage og grunnskole vil endres relativt lite fram til 2030 og 2040, mens behovet for årsverk innen pleie og omsorg vil øke kraftig.

Befolkningsprognoser

Befolkningsprognoser fra SSB 2022-2050

- SSB har publiserte nye, oppdaterte befolkningsframskrivninger i 2022 (de forrige kom i 2020). Kommunevise tall er tilgjengelig fram til 2050. Befolkningsframskrivninger beregner framtidens befolkning basert på forutsetninger om fruktbarhet, dødelighet, flytting og nettoinnvandring.
- SSB opererer med 3 hovedalternativer: Lav nasjonal vekst (LLML), middels nasjonal vekst (MMMM) og høy nasjonal vekst (HHMH). SSBs hovedalternativ MMMM, som står for mellomnivået for henholdsvis fruktbarhet, levealder, innenlandske flyttinger og innvandring anses normalt som det mest realistiske alternativet.

Befolkningsframskrivninger 2022-2050. Alternativ L, M og H fra SSB.
Historisk utvikling 2000-2022. Grimstad kommune. Kilde: SSB

Befolkningsprognoser fra SSB 2022-2040

- I tabellen er vist framtidig utvikling i ulike aldersgrupper med bruk av SSBs framskrivingsalternativer fram til 2040.
- I lav-alternativet anslås en befolkningsendring på 3,9 prosent fra 2022 til 2040, mens det høy-alternativet anslås en endring på 17,9 prosent. I middel-alternativet anslås den totale befolkningsendringen å bli 11,1 prosent.
- I aldersgruppene 0–66 år er det anslått en utvikling på mellom -4,2 prosent og 10,2 prosent, mens det i aldersgruppene 67 år og eldre er anslått en utvikling på mellom 49,0 prosent og 60,2 prosent.
- Det anslås en markant økning i antall eldre i alle framskrivingsalternativene. I alle alternativer er det anslått en lavere andel barn og unge og en høyere andel eldre.

Personer i ulike aldersgrupper 2022 og 2040. Prosentvis endring 2022-2040. Grimstad kommune.
Kilde: SSB

	2022	2040			%endring 2022-2040		
		L	M	H	L	M	H
0-5 år	1 528	1 246	1 676	1 956	-18,5	9,7	28,0
6-15 år	3 072	2 305	2 825	3 263	-25,0	-8,0	6,2
16-66 år	15 753	15 937	16 510	17 216	1,2	4,8	9,3
67-79 år	2 700	3 517	3 588	3 653	30,3	32,9	35,3
80-89 år	798	1 530	1 613	1 685	91,7	102,1	111,2
90 år og eldre	166	412	468	532	148,2	181,9	220,5
Sum	24 017	24 947	26 680	28 305	3,9	11,1	17,9
0-66 år	20 353	19 488	21 011	22 435	-4,2	3,2	10,2
67 år og eldre	3 664	5 459	5 669	5 870	49,0	54,7	60,2

Befolkningsprognoser fra Telemarksforskning

Oppdaterte befolkningsframskrivinger 2023

SSB publiserer oppdaterte befolkningsframskrivinger annethvert år (sist i 2022). Utviklingen for landet i 2022 viser at det ble høyere innvandring, lavere fødselstall og høyere dødelighet enn ventet.

Befolkningsutvikling Norge 2022. Faktisk og framskriving MMMM. Kilde: SSB

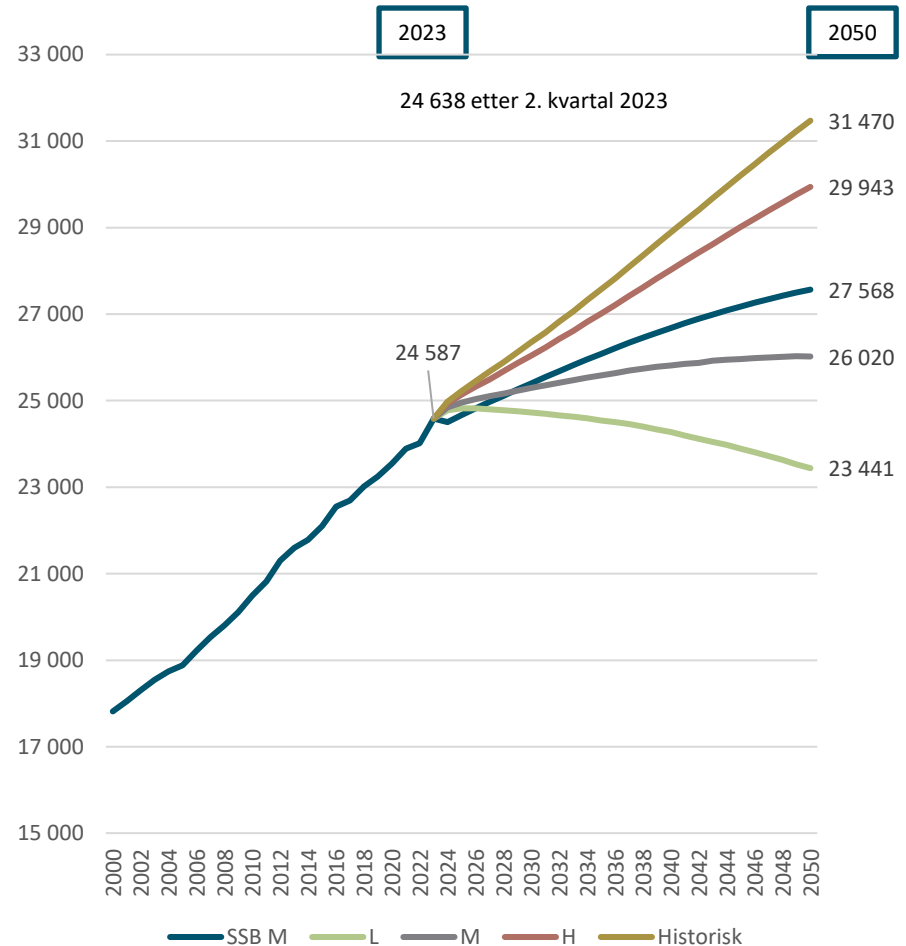
	Faktisk	Framskriving	Avvik
Levendefødte	51 480	54 687	-3 207
Døde	45 774	42 214	3 560
Fødselsoverskudd	5 706	12 473	-6 767
Innvandring	90 475	67 126	23 349
Utvandring	32 536	29 875	2 661
Nettoinnvandring	57 939	37 251	20 688
Folketilvekst	63 714	49 724	13 990

Hva vil det bety for framtidig befolkningsutvikling? Så langt i 2023 ser det ut til å være fortsatt stor tilstrømming av ukrainske flyktninger. Det vil sannsynligvis bli større innvandring enn framskrevet også i 2023. Mange kommuner vil ha flere innbyggere på slutten av 2023 enn tidligere beregnet. Det er stor usikkerhet om framtidig flytting for de mange ukrainske flyktingene. Vil de reise tilbake til Ukraina på et tidspunkt? Eller vil de flytte mer sentralt innad i Norge i likhet med andre? Uansett blir det høyere befolkningsvekst i Norge enn framskrevet i 2022 og 2023. Fallet i fruktbarheten i Norge i 2022 er et annet stort usikkerhetsmoment. Den nasjonale framskrivingen til SSB (hovedalternativet) forutsetter at fruktbarheten skal øke etter 2024. Hvis den lave fruktbarheten fra 2022 vedvarer, blir det langt færre fødte enn tidligere framskrevet også i de neste årene.

Telemarksforskning har publisert oppdaterte framskrivinger for kommunene høsten 2023, der vi har lagt inn den faktiske befolkningen i starten av 2023, høyere innvandring i 2023 og en lavere bane for fruktbarheten de neste årene.

Befolkningsprognoser fra Telemarksforsking (2023)

- Befolkningsprognosene fra Telemarksforsking er et nyttig supplement til SSBs framskrivinger og gir alternative perspektiver på den framtidige utviklingen. Framskrivingene er basert på ulike verdier av attraktivitet for bosetting og næringsliv. Hensikten er å få fram mulighetsrommet for befolkningsvekst, altså hvor mye folketallsveksten kan påvirkes lokalt. Attraktivitetsverdiene er hentet fra analyser av attraktivitet for de ti siste årene. Alle scenariene tar utgangspunkt i at SSBs framskrivning for nasjonal befolkningsvekst skal bli som i hovedalternativet, men tar hensyn til ulike verdier av attraktiviteten for kommunen.
 - Vi har ulike scenarier for utviklingen av folketallet i kommunen, alt etter hvor høy attraktivitet kommunen har i framtiden. Et scenario er at en lykkes med å skape høy og positiv attraktivitet for både bosetting og næringsliv (H). Vi har også et scenario der den framtidige attraktiviteten er lav (L). Forskjellen mellom scenariet med høy og lav attraktivitet vil vise hvilket mulighetsrom det er for framtidig befolkningsutvikling. Et naturlig scenario er at attraktiviteten er akkurat som middels (M). Det vil gi en vekst i tråd med det som er forventet ut fra de strukturelle forholdene. Det betyr at både flyttetallene og arbeidsplassveksten i næringslivet er lik forventet verdi. Et siste scenario er at attraktiviteten for kommunen blir den samme i framtiden som gjennomsnittet for de siste ti årene.
 - Grimstad har hatt høy samlet attraktivitet for bosetting og næringsliv de siste ti årene. Hvis Grimstad skulle bli en kommune som var middels attraktiv for næringsliv og bosetting, vil folketallet i kommunen øke noe mindre enn SSBs anslag fram mot 2050.

Befolkningsprognoser fra Telemarksforsking 2023-2050. Grimstad kommune. Kilde: SSB/TF

Befolkningsprognoser fra Telemarksforskning 2023-2040

- I tabellen er vist framtidig utvikling i ulike aldersgrupper med bruk av TFs framskrivingsalternativer fram til 2040.
- I lav-alternativet anslås en befolkningsendring på -1,3 prosent fra 2023 til 2040, mens det høy-alternativet anslås en endring på 14,0 prosent. I M-alternativet anslås den totale befolkningsendringen å bli 5,0 prosent.
- I aldersgruppene 0–66 år er det anslått en utvikling på mellom -10,3 prosent og 7,1 prosent, mens det i aldersgruppene 67 år og eldre er anslått en utvikling på mellom 48,7 prosent og 52,2 prosent.
- Scenariene skiller seg relativt lite når det gjelder utviklingen i antall eldre, fordi eldre personer sjelden flytter mellom kommuner. I alle scenariene er det anslått en lavere andel barn og unge og en høyere andel eldre.
- Hvilken betydning dette får for det framtidige utgiftsbehovet for de ulike tjenesteområdene, omtales nærmere i neste avsnitt.

Personer i ulike aldersgrupper 2023 og 2040. Prosentvis endring 2023-2040. Grimstad kommune.
Kilde: TF

	2023	2040			%endring 2023-2040		
		L	M	H	L	M	H
0-5 år	1 584	1 393	1 572	1 835	-12,1	-0,8	15,8
6-15 år	3 119	2 623	2 795	3 037	-15,9	-10,4	-2,6
16-66 år	16 136	14 683	15 816	17 450	-9,0	-2,0	8,1
67-79 år	2 730	3 512	3 560	3 627	28,6	30,4	32,9
80-89 år	851	1 598	1 604	1 613	87,8	88,5	89,5
90 år og eldre	167	463	463	463	177,2	177,2	177,2
Sum	24 587	24 272	25 810	28 025	-1,3	5,0	14,0
0-66 år	20 839	18 699	20 183	22 322	-10,3	-3,1	7,1
67 år og eldre	3 748	5 573	5 627	5 703	48,7	50,1	52,2

Befolkningsprognoser fra Telemarksforskning 2023-2027

Befolkningsframskrivninger, Grimstad kommune 2023-2027. TF alt. M. Kilde: SSB

	2023	2024	2025	2026	2027
0-5 år	1 584	1 555	1 558	1 553	1 529
6-15 år	3 119	3 146	3 102	3 049	3 038
16-66 år	16 136	16 298	16 348	16 350	16 352
67-79 år	2 730	2 776	2 806	2 856	2 875
80-89 år	851	900	963	1 037	1 112
90 år og eldre	167	169	177	189	196
Totalt	24 587	24 844	24 954	25 034	25 102
0-66 år	20 839	20 999	21 008	20 952	20 919
67 år og eldre	3 748	3 845	3 946	4 082	4 183

Befolkningsframskrivninger, Grimstad kommune 2023-2027.
Indeksert utvikling 2023=100. TF alt M. Kilde: SSB

	2023	2024	2025	2026	2027
0-5 år	100	98	98	98	97
6-15 år	100	101	99	98	97
16-66 år	100	101	101	101	101
67-79 år	100	102	103	105	105
80-89 år	100	106	113	122	131
90 år og eldre	100	101	106	113	117
Totalt	100	101	101	102	102
0-66 år	100	101	101	101	100
67 år og eldre	100	103	105	109	112

- Fra 2023 til 2027 anslår TF (M) en befolkningsvekst for Grimstad kommune på rundt 2 prosent. Det er betydelig variasjon i anslått endring innen de ulike aldersgruppene.
 - I aldersgruppene 0-66 år er det anslått en nedgang på ca. 0 prosent, mens det i aldersgruppene over 67 år er anslått en vekst på ca. 12 prosent.

Demografikostnader

Demografikostnader

- Vi har utarbeidet en analyse som illustrerer hvordan befolkningsframskrivingene vil påvirke kommunens framtidige kostnader og utgiftsbehov. Vi har beregnet demografikostnadene totalt og fordelt på ulike aldersgrupper og tilhørende tjenesteområder i kommunen. Vi tar utgangspunkt i nye, oppdaterte befolkningsframskrivinger fra Telemarksforskning.
- I beregningen av demografikostnadene baserer vi oss på det samme opplegget som Teknisk beregningsutvalg for kommunal økonomi (TBU) benytter. Anslagene er basert på uendret standard, dekningsgrad og effektivitet i tjenesteytingen, og er et uttrykk for hva det vil koste kommunen å bygge ut tjenestetilbudet for å holde tritt med befolkningsutviklingen.
 - TBU estimerer at den demografiske utviklingen i 2023 vil medføre merutgifter (demografikostnader) for kommunene på om lag 3,6 mrd. i 2024. Utgiftsberegningene er basert på hovedalternativet (MMMM) fra de siste befolkningsframskrivingene fra SSB. Merutgiftene som må finansieres av de frie inntektene, vil med hovedalternativet kunne anslås til om lag 3,0 mrd. kr for 2024. Det understrekes at utgiftsberegningene er beheftet med stor usikkerhet.
- Demografikostnadene vil gjenspeiles gjennom inntektene fra staten, og analysen vil slik sett gi en indikasjon på hvilke økonomiske rammebetingelser kommunen vil ha for å håndtere framtidig befolkningsutvikling og endret utgiftsbehov.

Demografikostnader 2023– oppdaterte beregninger

Demografikostnader 2023– oppdaterte beregninger. Grimstad kommune. Kilde: SSB/TBU/beregninger TF

	Endring i folketall 2022		Mer-/mindreutgifter 2023 (mill. kr)
	Personer	%	
0-5 år	56	3,7	9,2
6-15 år	47	1,5	8,5
16-66 år	383	2,4	9,0
67-79 år	30	1,1	1,9
80-89 år	53	6,6	11,3
90 år og eldre	1	0,6	0,4
Sum	570	2,4	40,3

	2023 (mill. kr)
Barnehage	7,7
Grunnskole	7,4
Pleie og omsorg	18,0
Kommunehelse	2,6
Barnevern	1,9
Sosialtjeneste	2,7
Sum	40,3

- Basert på den faktiske befolkningsutviklingen i 2022 får Grimstad kommune beregnet merutgifter på 40,3 mill. kr for 2023. Vekst i alle aktuelle aldersgrupper trekker i retning av økte demografikostnader for Grimstad kommune i 2023.

Demografikostnader 2024 (uavhengig av finansiering)

Demografikostnader 2024. TF alt M. Grimstad kommune. Kilde: SSB/TBU/beregninger TF

	Anslått endring i folketall 2023		Mer-/mindreutgifter 2024 (mill. kr)
	Personer	%	
0-5 år	-29	-1,8	-7,9
6-15 år	27	0,9	5,2
16-66 år	162	1,0	3,6
67-79 år	46	1,7	3,1
80-89 år	49	5,8	10,8
90 år og eldre	2	1,2	0,9
Sum	257	1,0	15,7

	2024 (mill. kr)
Barnehage	-7,0
Grunnskole	4,5
Pleie og omsorg	15,9
Kommunehelse	1,3
Barnevern	-0,2
Sosialtjeneste	1,3
Sum kommune	15,7

- På bakgrunn av TFs framskrivninger for 2023, er det beregnet at Grimstad kommune kan få *merutgifter på 15,7 mill. kr for 2024*. Vekst i aldersgruppen 80 år og eldre trekker spesielt i retning av økte demografikostnader for Grimstad kommune i 2024.

Demografikostnader for perioden 2024-2027

Demografikostnader 2024-2027. TF alt. M. Grimstad kommune. Faste mill. 2023-kr. Uavhengig av finansiering. Kilde: SSB/TBU/beregninger ved TF

	2024	2025	2026	2027	2024-2027
0-5 år	-7,9	6,6	-2,3	-7,6	-11,1
6-15 år	5,2	-8,5	-10,2	-2,1	-15,6
16-66 år	3,6	1,2	0,3	0,0	5,1
67-79 år	3,1	2,0	3,3	1,3	9,6
80-89 år	10,8	13,9	16,3	16,5	57,5
90 år og eldre	0,9	3,7	5,6	3,2	13,4
Sum	15,7	18,9	13,0	11,3	58,9

Demografikostnader 2024-2027. TF alt. M. Grimstad kommune. Faste mill. 2023-kr. Frie inntekter. Kilde: SSB/TBU/beregninger ved TF

	2024	2025	2026	2027	2024-2027
0-5 år	-7,0	5,9	-2,0	-6,7	-9,8
6-15 år	4,5	-7,3	-8,8	-1,8	-13,4
16-66 år	3,0	1,0	0,3	0,1	4,4
67-79 år	2,5	1,6	2,7	1,0	7,8
80-89 år	8,9	11,4	13,4	13,6	47,2
90 år og eldre	0,8	3,0	4,5	2,6	10,9
Sum	12,6	15,6	10,1	8,8	47,1

Demografikostnader 2024-2027. TF alt. M. Grimstad kommune. Faste mill. 2023-kr. Uavhengig av finansiering. Kilde: SSB/TBU/beregninger ved TF

	2024	2025	2026	2027	2024-2027
Barnehage	-7,0	6,5	-2,1	-6,9	-9,6
Grunnskole	4,5	-7,4	-8,9	-1,8	-13,6
Pleie og omsorg	15,9	19,0	23,5	19,8	78,2
Kommunehelse	1,3	0,9	1,0	0,7	3,9
Barnevern	-0,2	-0,7	-0,8	-0,6	-2,3
Sosialtjeneste	1,3	0,6	0,3	0,1	2,3
Sum	15,7	18,9	13,0	11,3	58,9

Demografikostnader 2024-2027. TF alt. M. Grimstad kommune. Faste mill. 2023-kr. Frie inntekter. Kilde: SSB/TBU/beregninger ved TF

	2024	2025	2026	2027	2024-2027
Barnehage	-6,2	5,8	-1,9	-6,1	-8,5
Grunnskole	3,9	-6,3	-7,6	-1,6	-11,7
Pleie og omsorg	13,0	15,5	19,3	16,2	64,1
Kommunehelse	1,0	0,7	0,8	0,6	3,2
Barnevern	-0,2	-0,6	-0,7	-0,5	-2,0
Sosialtjeneste	1,1	0,5	0,2	0,1	1,9
Sum	12,6	15,6	10,1	8,8	47,1

Anslag for demografikostnader uavhengig av finansiering og for frie inntekter

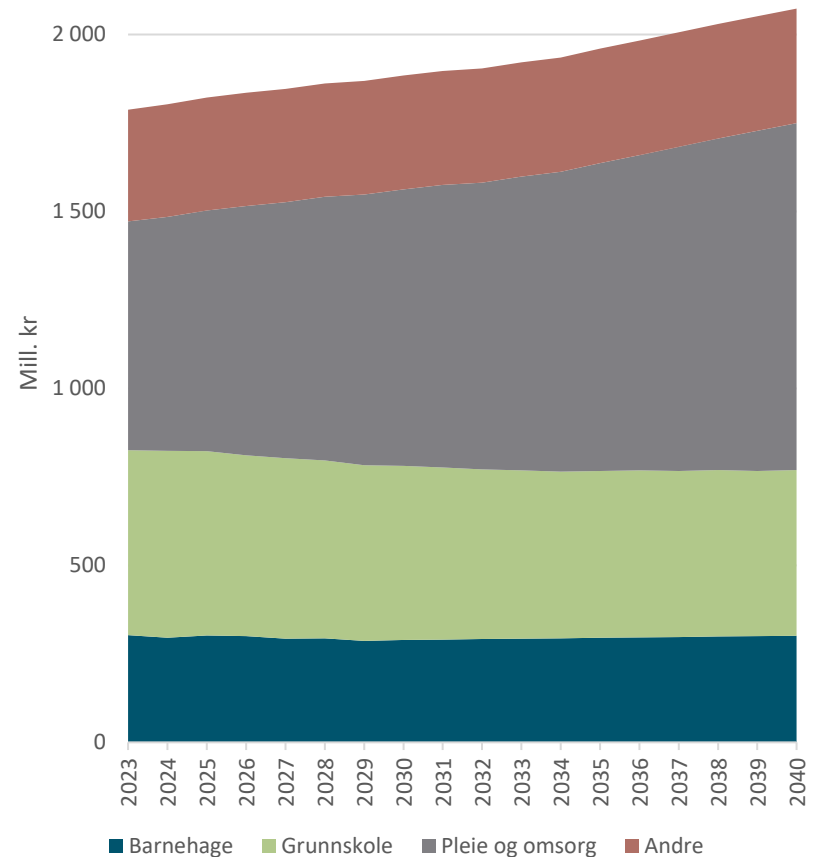
TBU har tidligere kun beregnet demografikostnader som vil belaste kommunenes samlede inntekter (brutto). Den reelle belastningen på de frie inntektene vil være lavere som følge av at noen av de anslåtte utgiftene vil bli dekket gjennom gebyrer og øremerkede tilskudd og andre inntekter. I utvalgets demografiberegninger gis det nå anslag både på hvordan den demografiske utviklingen påvirker kommunenes samlede utgifter, uavhengig av hvordan tjenestene finansieres, og på hvordan demografiutviklingen påvirker utgiftene knyttet til finansiering gjennom de frie inntektene (netto).

Oppsummering demografikostnader 2024-2027

- I perioden 2024-2027 anslås Grimstad kommune å få økte demografikostnader på 58,9 mill. kr.
 - Færre barn og unge i aldersgruppene 0-5 år og 6-15 år trekker isolert sett i retning av reduserte utgifter til barnehage og grunnskole. Flere eldre i aldersgruppene over 67 år bidrar isolert sett til økte utgifter til pleie- og omsorgstjenestene.
- Framtidige økte demografikostnader vil i all hovedsak være knyttet til de eldre aldersgruppene og tjenesteområdet pleie og omsorg.

Demografikostnader fram til 2040

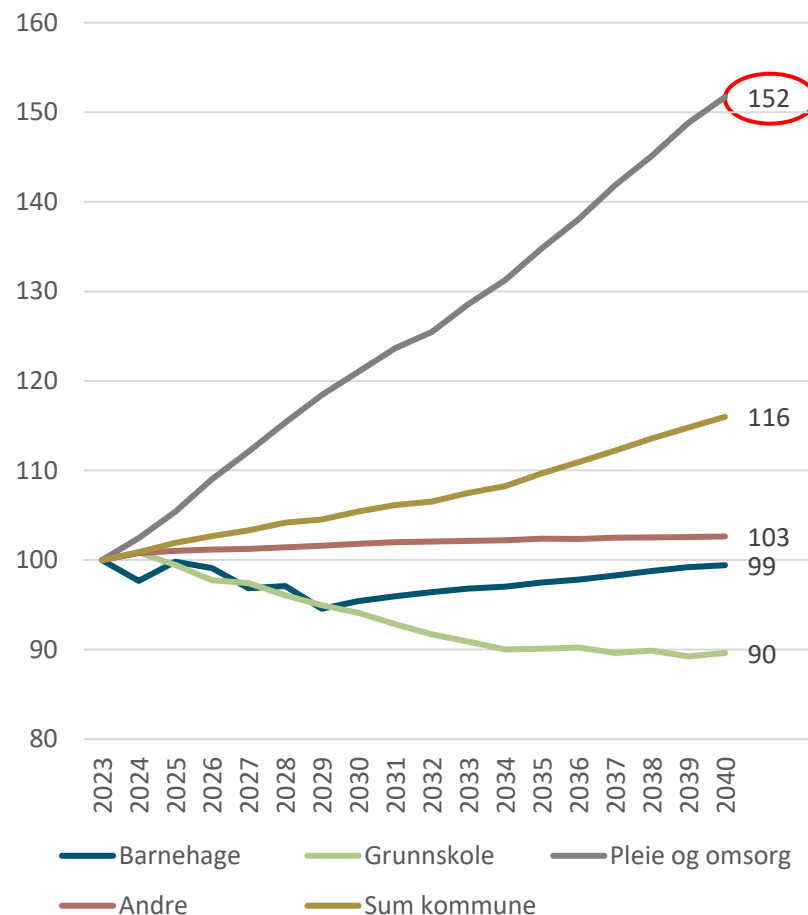
- Vi begynner med å se på hvordan utviklingen i utgiftsbehov på ulike tjenesteområder anslås å bli fram mot 2040. I figuren er framtidig beregnede demografikostnader fordelt på ulike tjenesteområder for kommunen. Framskrivningene er basert på M-alternativet fra TF.
- Av figuren kan vi se at framtidige økte demografikostnader i all hovedsak vil kunne knyttes til tjenesteområdet pleie og omsorg.

Beregnet utgiftsbehov på ulike sentrale tjenesteområder 2023-2040. TF alt. M. Grimstad kommune. Faste mill. 2023-kr. Kilde: TBU/beregninger ved TF

Demografikostnader fram til 2040 (forts.)

- Figuren viser utvikling i beregnet utgiftsbehov for ulike sentrale tjenesteområder fra 2023 til 2040.
- Samlet sett er kommunens utgiftsbehov anslått å øke med ca. 16 prosent i perioden. På pleie og omsorg er utgiftsbehovet anslått å øke med ca. 52 prosent. På områdene barnehage og grunnskole er utgiftsbehovet anslått å reduseres med hhv. ca. 1 prosent og 10 prosent. På øvrige områder er utgiftsbehovet anslått å øke med ca. 3 prosent.

Utvikling i beregnet utgiftsbehov ulike sentrale tjenesteområder 2023-2040. Indeksert utvikling, 2023=100. TF alt M. Grimstad kommune. Kilde: TBU/beregninger ved TF

Demografikostnader fram til 2040 (forts.)

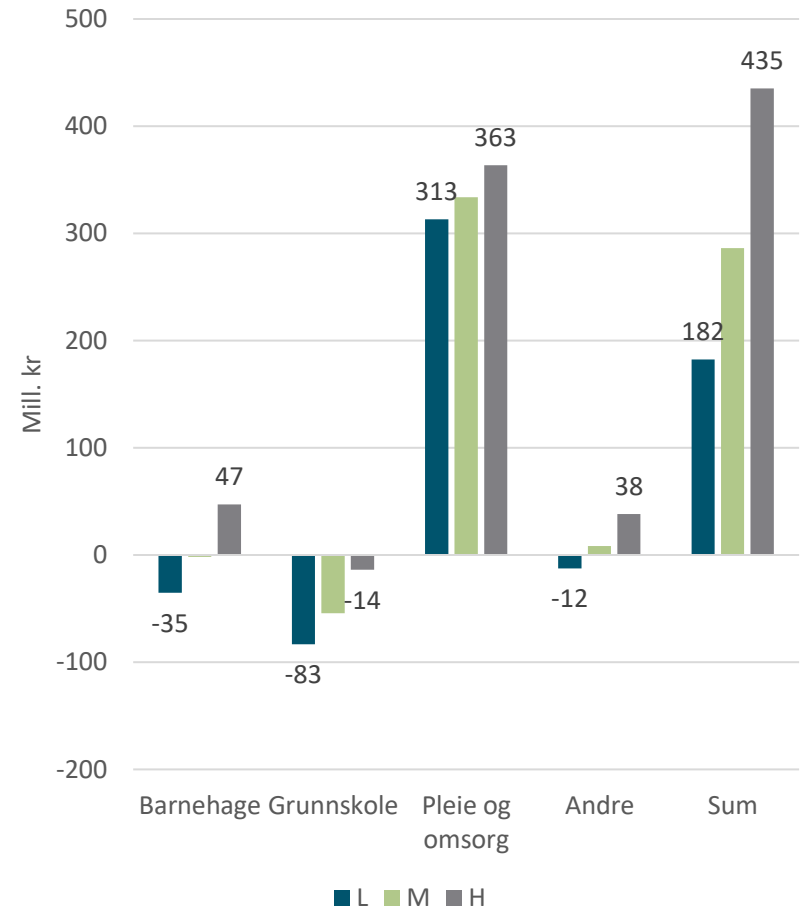
- I tabellen er vist akkumulerte demografikostnader for perioden 2024-2040, basert på de ulike scenariene for befolkningsutvikling fra TF.
- De tre framskrivingsalternativene anslår demografikostnader på mellom 183 mill. kr i det pessimistiske scenariet (L) og 435 mill. kr i det optimistiske scenariet (H).
 - For aldersgruppene under 66 år er det anslått demografikostnader på mellom -171 mill. kr (L-alternativet) og 71 mill. kr (H-alternativet).
 - I aldersgruppene 67 år og eldre er det i alle scenariene anslått økte demografikostnader. Det vil si mellom 354 mill. kr (L-alternativet) og 365 mill. kr (H-alternativet).

Beregnete demografikostnader 2024-2040 knyttet til den demografiske utviklingen. Aldersgrupper. Grimstad kommune. Akkumulert. Faste mill. 2023-kr. Kilde: TBU/beregninger ved TF

	L	M	H
0-5 år	-40,6	-2,1	54,1
6-15 år	-95,8	-62,6	-15,8
16-66 år	-34,8	-7,4	32,2
67-79 år	52,0	55,2	59,7
80-89 år	164,5	165,9	167,9
90 år og eldre	137,0	137,0	137,0
Sum	182,5	286,1	435,0
0-66 år	-171,1	-72,0	70,5
67 år og eldre	353,6	358,1	364,5

Demografikostnader fram til 2040 (forts.)

- Figuren viser beregnede demografikostnader for de ulike sentrale tjenesteområdene for perioden 2024–2040.
 - For området barnehage er det anslått demografikostnader på mellom -35 mill. kr (L) og +47 mill. kr (H).
 - For grunnskole ligger kostnadsanslaget på mellom -83 mill. kr (L) og -14 mill. kr (H)
 - Anslaget for pleie og omsorg ligger på mellom +313 mill. kr (L) og +363 mill. kr (H).
 - På områdene helse, barnevern og sosialtjeneste (andre i figuren) er det anslått demografikostnader på mellom -12 mill. kr (L) og +38 mill. kr (H).

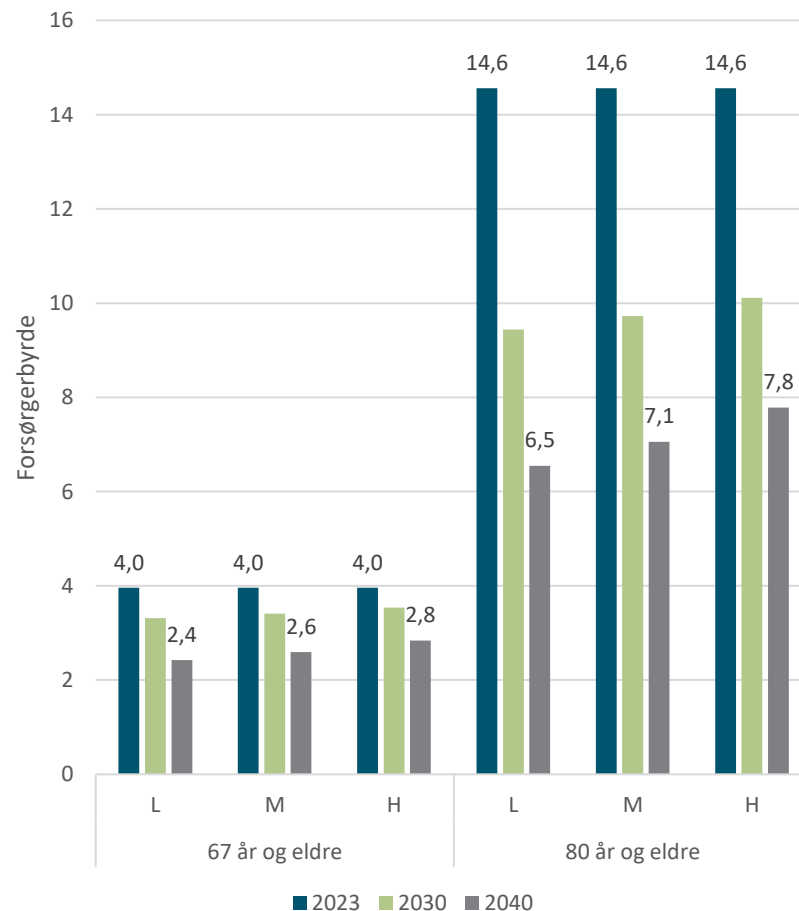
Beregnete demografikostnader 2024-2040 knyttet til den demografiske utviklingen. Tjenesteområder. Grimstad kommune. Akkumulert. Faste mill. 2023-kr. Kilde: TBU/beregninger ved TF

Forsørgerbyrde og årsverksbehov

Forsørgerbyrde

(forholdstallet mellom antall personer i arbeidsfør alder og antall eldre)

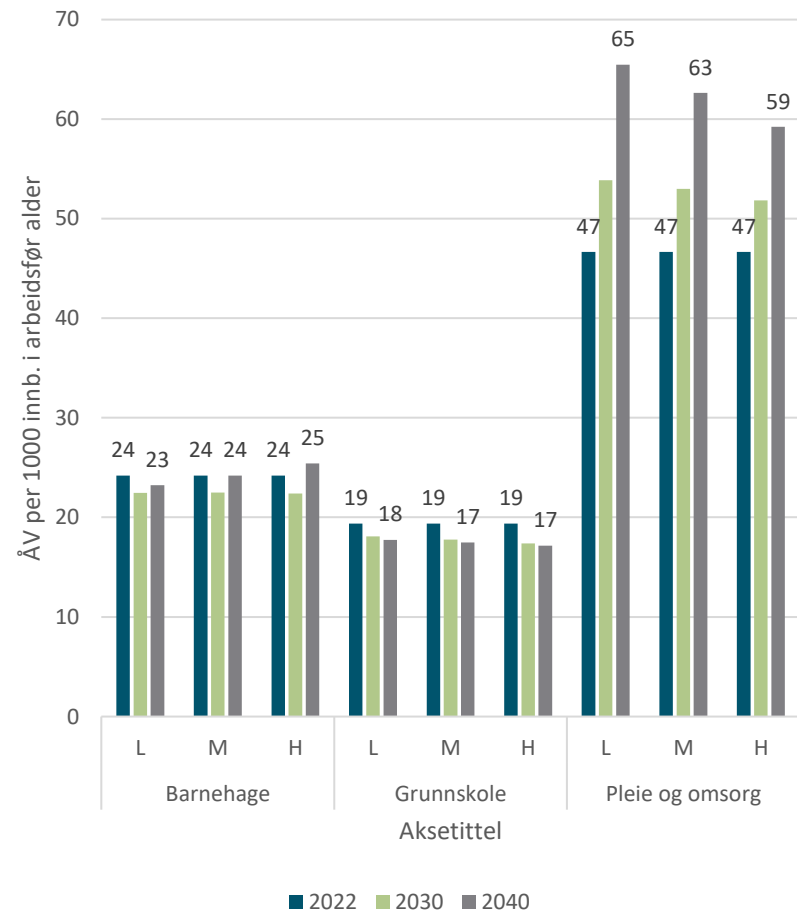
- I figuren under har vi beregnet den såkalte forsørgerbyrden i kommunen fram mot 2040, basert på TFs framskrivinger.
 - Forsørgerbyrden viser forholdet mellom antall personer i arbeidsfør alder og antall eldre. Arbeidsfør alder er 20–66 år, mens de eldre aldersgruppene er 67 år og over, og 80 år og over. En reduksjon i forholdstallet mellom de to aldersgruppene betyr at det er færre innbyggere i yrkesaktiv alder per innbygger i den eldre aldersgruppen, altså blir forsørgerbyrden større.
- Forholdstallet for aldersgruppen 67 år og eldre (4,0 i 2023) anslås i 2040 å ligge mellom 2,4 (L-alternativet) og 2,8 (H-alternativet). Forholdstallet for aldersgruppen 80 år og eldre (14,6 i 2023) anslås i 2040 til mellom 6,5 (L-alternativet) og 7,8 (H-alternativet). H-alternativet vil dermed gi høyest andel arbeidsføre innbyggere i forhold til eldre innbyggere. Dette innebærer at kommunen må lykkes i å bli attraktive for å redusere forsørgerbyrden per innbygger.
- Basert på utviklingen i de ulike aldersgruppene kan vi også anslå framtidig behov for årsverk innenfor de sentrale velferdsområdene barnehage, grunnskole og pleie og omsorg.

Antall innbyggere 20-66 år i forhold til eldre innbyggere. 2023, 2030 og 2040. Grimstad kommune. TF framskrivinger L, M og H. Kilde: SSB/beregninger ved TF

Framtidig årsverksbehov (per 1000 innbyggere i arbeidsfør alder)

- Vi har beregnet framtidig behov for årsverk basert på TFs befolkningsframskrivinger.
 - I anslagene av framtidig tjenestebehov er det lagt til grunn samme standard og dekningsgrad som i dag. Det er ikke tatt hensyn til teknologisk utvikling eller andre samfunnsendringer som kan påvirke tjenestebehovet framover. Det er også viktig å merke seg at ulike kommuner har ulikt behov for årsverk per bruker innenfor de ulike tjenestene, og at årsverk per bruker ikke nødvendigvis sier noe om effektiviteten innenfor de ulike sektorene.
- Figuren viser at behovet for årsverk på barnehage og grunnskole vil endres relativt lite fram til 2030 og 2040. Behovet for årsverk på pleie og omsorg i 2040 (per 1000 innb. 20–66 år) varierer fra 59 i H-alternativet til 65 i L-alternativet. L-alternativet vil dermed gi størst økning i framtidig behov for årsverk innen pleie og omsorg. Behovet for årsverk vil uansett hvilket av scenariene vi legger til grunn øke kraftig i årene framover. Dette må ses i lys av eldrebølgen og gjelder for alle landets kommuner.
- Anslått framtidig behov målt i årsverk er vist i vedlegg.

Anslått framtidig tjenestebehov i årsverk per 1000 innbyggere i arbeidsfør alder (20-66 år). 2022, 2030 og 2040. Grimstad kommune. TF framskrivinger L, M og H. Kilde: SSB/beregninger ved TF

Vedlegg

Supplerende analyser framtidig tjenestebehov

Befolkningsprognoser fra SSB 2022-2040

L	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
0-5 år	1 528	1 482	1 429	1 404	1 376	1 325	1 301	1 296	1 290	1 283	1 279	1 272	1 266	1 262	1 259	1 253	1 250	1 247	1 246
6-15 år	3 072	3 056	3 058	3 008	2 945	2 922	2 880	2 784	2 731	2 672	2 612	2 552	2 489	2 454	2 419	2 362	2 327	2 318	2 305
16-66 år	15 753	15 928	16 007	16 084	16 132	16 182	16 222	16 306	16 365	16 368	16 354	16 359	16 341	16 308	16 241	16 185	16 124	16 024	15 937
67-79 år	2 700	2 732	2 778	2 806	2 848	2 865	2 870	2 882	2 865	2 930	3 028	3 071	3 159	3 205	3 295	3 380	3 431	3 470	3 517
80-89 år	798	842	893	955	1 036	1 110	1 193	1 249	1 316	1 355	1 377	1 408	1 416	1 433	1 429	1 439	1 458	1 505	1 530
90 år og eldre	166	171	168	178	185	192	194	204	209	217	216	237	255	284	315	346	374	394	412
Sum	24 017	24 211	24 333	24 435	24 522	24 596	24 660	24 721	24 776	24 825	24 866	24 899	24 926	24 946	24 958	24 965	24 964	24 958	24 947
0-66 år	20 353	20 466	20 494	20 496	20 453	20 429	20 403	20 386	20 386	20 323	20 245	20 183	20 096	20 024	19 919	19 800	19 701	19 589	19 488
67 år og eldre	3 664	3 745	3 839	3 939	4 069	4 167	4 257	4 335	4 390	4 502	4 621	4 716	4 830	4 922	5 039	5 165	5 263	5 369	5 459

M	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
0-5 år	1 528	1 519	1 500	1 508	1 514	1 498	1 512	1 519	1 528	1 543	1 559	1 573	1 589	1 609	1 624	1 642	1 657	1 669	1 676
6-15 år	3 072	3 064	3 073	3 024	2 968	2 950	2 912	2 851	2 835	2 808	2 786	2 764	2 749	2 760	2 770	2 767	2 791	2 804	2 825
16-66 år	15 753	15 959	16 087	16 180	16 252	16 320	16 389	16 494	16 582	16 614	16 628	16 659	16 672	16 666	16 629	16 603	16 567	16 538	16 510
67-79 år	2 700	2 732	2 780	2 814	2 856	2 881	2 886	2 904	2 892	2 956	3 058	3 110	3 197	3 246	3 345	3 436	3 492	3 533	3 588
80-89 år	798	843	896	961	1 043	1 124	1 209	1 272	1 343	1 388	1 416	1 454	1 465	1 490	1 491	1 503	1 527	1 580	1 613
90 år og eldre	166	172	169	181	189	196	204	217	222	236	236	259	279	311	350	384	420	446	468
Sum	24 017	24 289	24 505	24 668	24 822	24 969	25 112	25 257	25 402	25 545	25 683	25 819	25 951	26 082	26 209	26 335	26 454	26 570	26 680
0-66 år	20 353	20 542	20 660	20 712	20 734	20 768	20 813	20 864	20 945	20 965	20 973	20 996	21 010	21 035	21 023	21 012	21 015	21 011	21 011
67 år og eldre	3 664	3 747	3 845	3 956	4 088	4 201	4 299	4 393	4 457	4 580	4 710	4 823	4 941	5 047	5 186	5 323	5 439	5 559	5 669

H	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
0-5 år	1 528	1 540	1 551	1 593	1 632	1 650	1 698	1 724	1 747	1 767	1 787	1 807	1 828	1 850	1 871	1 893	1 918	1 939	1 956
6-15 år	3 072	3 079	3 096	3 055	2 999	2 991	2 958	2 914	2 928	2 936	2 954	2 970	2 991	3 039	3 090	3 127	3 186	3 224	3 263
16-66 år	15 753	16 022	16 196	16 335	16 430	16 524	16 617	16 754	16 873	16 937	16 980	17 045	17 089	17 123	17 125	17 133	17 144	17 174	17 216
67-79 år	2 700	2 736	2 784	2 821	2 870	2 895	2 907	2 928	2 914	2 984	3 091	3 147	3 243	3 295	3 395	3 488	3 549	3 595	3 653
80-89 år	798	845	900	969	1 056	1 134	1 227	1 294	1 370	1 419	1 456	1 496	1 512	1 541	1 545	1 567	1 593	1 651	1 685
90 år og eldre	166	172	169	183	193	205	211	227	236	251	251	278	304	342	387	429	472	502	532
Sum	24 017	24 394	24 696	24 956	25 180	25 399	25 618	25 841	26 068	26 294	26 519	26 743	26 967	27 190	27 413	27 637	27 862	28 085	28 305
0-66 år	20 353	20 641	20 843	20 983	21 061	21 165	21 273	21 392	21 548	21 640	21 721	21 822	21 908	22 012	22 086	22 153	22 248	22 337	22 435
67 år og eldre	3 664	3 753	3 853	3 973	4 119	4 234	4 345	4 449	4 520	4 654	4 798	4 921	5 059	5 178	5 327	5 484	5 614	5 748	5 870

Befolkningsprognoser fra TF 2023-2040

L	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
0-5 år	1 584	1 553	1 550	1 542	1 507	1 506	1 468	1 466	1 465	1 455	1 452	1 440	1 430	1 426	1 419	1 411	1 404	1 393
6-15 år	3 119	3 143	3 094	3 035	3 017	2 975	2 930	2 897	2 851	2 808	2 773	2 736	2 727	2 717	2 680	2 671	2 627	2 623
16-66 år	16 136	16 240	16 230	16 168	16 094	16 029	15 999	15 951	15 853	15 744	15 651	15 538	15 415	15 252	15 107	14 956	14 825	14 683
67-79 år	2 730	2 775	2 804	2 852	2 871	2 867	2 888	2 863	2 920	3 015	3 056	3 144	3 179	3 276	3 372	3 433	3 468	3 512
80-89 år	851	900	963	1 037	1 112	1 195	1 254	1 326	1 372	1 407	1 441	1 453	1 481	1 483	1 500	1 517	1 572	1 598
90 år og eldre	167	169	177	189	196	204	218	224	233	232	255	278	312	347	382	415	439	463
Sum	24 587	24 780	24 818	24 823	24 797	24 776	24 757	24 727	24 694	24 661	24 628	24 589	24 544	24 501	24 460	24 403	24 335	24 272
0-66 år	20 839	20 936	20 874	20 745	20 618	20 510	20 397	20 314	20 169	20 007	19 876	19 714	19 572	19 395	19 206	19 038	18 856	18 699
67 år og eldre	3 748	3 844	3 944	4 078	4 179	4 266	4 360	4 413	4 525	4 654	4 752	4 875	4 972	5 106	5 254	5 365	5 479	5 573

M	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
0-5 år	1 584	1 555	1 558	1 553	1 529	1 535	1 505	1 516	1 524	1 531	1 536	1 540	1 547	1 554	1 561	1 569	1 572	1 572
6-15 år	3 119	3 146	3 102	3 049	3 038	2 996	2 962	2 935	2 896	2 860	2 834	2 808	2 810	2 814	2 796	2 803	2 783	2 795
16-66 år	16 136	16 298	16 348	16 350	16 352	16 357	16 400	16 417	16 391	16 354	16 330	16 280	16 229	16 129	16 047	15 963	15 900	15 816
67-79 år	2 730	2 776	2 806	2 856	2 875	2 878	2 893	2 875	2 937	3 029	3 076	3 168	3 205	3 303	3 403	3 472	3 511	3 560
80-89 år	851	900	963	1 037	1 112	1 195	1 254	1 326	1 372	1 407	1 443	1 454	1 482	1 485	1 504	1 520	1 575	1 604
90 år og eldre	167	169	177	189	196	204	218	224	233	232	255	278	312	347	382	415	439	463
Sum	24 587	24 844	24 954	25 034	25 102	25 165	25 232	25 293	25 353	25 413	25 474	25 528	25 585	25 632	25 693	25 742	25 780	25 810
0-66 år	20 839	20 999	21 008	20 952	20 919	20 888	20 867	20 868	20 811	20 745	20 700	20 628	20 586	20 497	20 404	20 335	20 255	20 183
67 år og eldre	3 748	3 845	3 946	4 082	4 183	4 277	4 365	4 425	4 542	4 668	4 774	4 900	4 999	5 135	5 289	5 407	5 525	5 627

H	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
0-5 år	1 584	1 562	1 566	1 571	1 552	1 569	1 554	1 577	1 605	1 630	1 656	1 682	1 706	1 733	1 763	1 791	1 814	1 835
6-15 år	3 119	3 153	3 113	3 065	3 059	3 032	3 002	2 983	2 950	2 927	2 916	2 902	2 922	2 946	2 950	2 987	2 991	3 037
16-66 år	16 136	16 371	16 510	16 603	16 693	16 795	16 928	17 047	17 119	17 179	17 244	17 302	17 348	17 348	17 363	17 378	17 422	17 450
67-79 år	2 730	2 776	2 810	2 862	2 878	2 885	2 906	2 886	2 950	3 048	3 098	3 197	3 240	3 345	3 449	3 522	3 574	3 627
80-89 år	851	900	963	1 037	1 112	1 195	1 254	1 326	1 373	1 410	1 443	1 457	1 486	1 488	1 510	1 523	1 583	1 613
90 år og eldre	167	169	177	189	196	204	218	224	233	232	255	278	312	347	382	415	439	463
Sum	24 587	24 931	25 139	25 327	25 490	25 680	25 862	26 043	26 230	26 426	26 612	26 818	27 014	27 207	27 417	27 616	27 823	28 025
0-66 år	20 839	21 086	21 189	21 239	21 304	21 396	21 484	21 607	21 674	21 736	21 816	21 886	21 976	22 027	22 076	22 156	22 227	22 322
67 år og eldre	3 748	3 845	3 950	4 088	4 186	4 284	4 378	4 436	4 556	4 690	4 796	4 932	5 038	5 180	5 341	5 460	5 596	5 703

Demografikostnader 2024-2040 (i mill. 2023-kr)

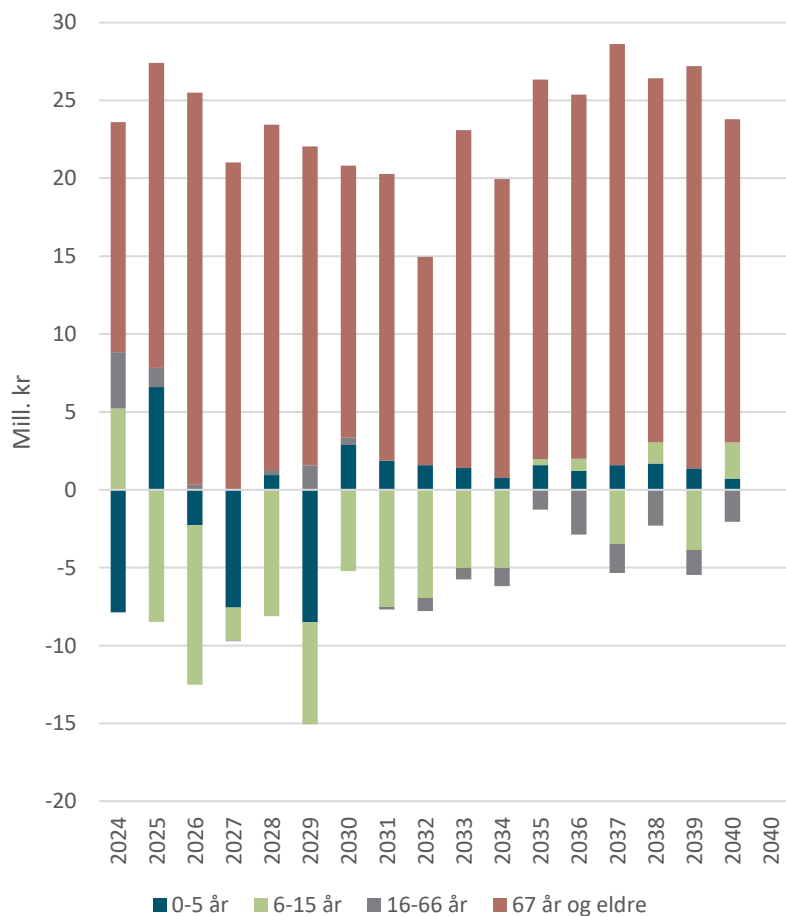
basert på TF framskrivinger

L	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
Barnehage	-7,5	5,5	-2,5	-8,9	-0,1	-9,1	-0,1	0,3	-1,8	-0,4	-2,3	-2,0	-1,0	-1,6	-1,5	-0,7	-1,7
Grunnskole	4,0	-8,2	-9,9	-3,0	-7,0	-7,5	-5,5	-7,7	-7,2	-5,9	-6,2	-1,5	-1,7	-6,2	-1,5	-7,4	-0,7
Pleie og omsorg	15,0	18,1	22,5	18,7	19,7	19,0	15,6	15,5	10,7	18,5	16,3	21,6	19,7	22,9	20,0	22,5	16,9
Kommunehelse	1,0	0,6	0,7	0,4	0,4	0,5	0,2	0,6	0,5	0,4	0,5	0,4	0,5	0,8	0,4	0,5	0,3
Barnevern	-0,3	-0,9	-1,0	-1,0	-0,7	-1,0	-0,6	-0,6	-0,9	-0,7	-0,8	-0,5	-0,6	-0,6	-0,5	-0,8	-0,4
Sosialtjeneste	1,0	0,2	-0,1	-0,4	-0,2	0,0	-0,2	-0,6	-0,8	-0,7	-0,9	-0,9	-1,3	-1,2	-1,3	-1,2	-1,0
Sum	13,1	15,4	9,7	5,8	12,2	1,8	9,4	7,6	0,6	11,2	6,7	17,2	15,6	14,0	15,7	12,9	13,5

M	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
Barnehage	-7,0	6,5	-2,1	-6,9	0,8	-7,7	2,6	1,6	1,4	1,2	0,6	1,4	1,0	1,4	1,5	1,3	0,7
Grunnskole	4,5	-7,4	-8,9	-1,8	-7,0	-5,7	-4,5	-6,5	-6,0	-4,4	-4,4	0,3	0,7	-3,0	1,2	-3,4	2,0
Pleie og omsorg	15,9	19,0	23,5	19,8	21,1	19,7	16,9	16,8	11,6	20,2	17,3	22,8	20,9	24,5	21,3	23,8	18,7
Kommunehelse	1,3	0,9	1,0	0,7	0,8	0,8	0,6	0,9	0,9	0,8	0,9	0,8	0,9	1,2	0,9	0,9	0,7
Barnevern	-0,2	-0,7	-0,8	-0,6	-0,6	-0,7	-0,3	-0,3	-0,5	-0,5	-0,4	0,0	-0,2	-0,1	0,0	-0,3	0,0
Sosialtjeneste	1,3	0,6	0,3	0,1	0,3	0,6	0,3	0,0	-0,1	-0,1	-0,4	-0,2	-0,7	-0,6	-0,7	-0,6	-0,5
Sum	15,7	18,9	13,0	11,3	15,3	7,0	15,6	12,6	7,2	17,3	13,8	25,1	22,5	23,3	24,1	21,7	21,7

H	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
Barnehage	-5,8	6,8	-0,4	-6,2	2,6	-5,2	4,3	5,5	4,8	5,0	4,9	4,5	4,9	5,7	5,5	5,4	4,7
Grunnskole	5,7	-6,7	-8,0	-1,0	-4,5	-5,0	-3,2	-5,5	-3,9	-1,8	-2,3	3,4	4,0	0,7	6,2	0,7	7,7
Pleie og omsorg	16,9	20,4	24,9	20,8	22,7	21,3	18,2	18,6	13,8	21,1	19,9	24,8	22,6	26,9	22,4	27,2	20,9
Kommunehelse	1,6	1,2	1,4	1,0	1,2	1,2	1,0	1,4	1,4	1,2	1,5	1,3	1,4	1,8	1,5	1,6	1,4
Barnevern	0,1	-0,5	-0,5	-0,4	-0,1	-0,4	0,1	0,1	0,0	0,1	0,2	0,5	0,4	0,5	0,8	0,4	0,9
Sosialtjeneste	1,8	1,2	0,9	0,8	1,0	1,3	1,1	0,8	0,7	0,7	0,6	0,6	0,1	0,2	0,1	0,3	0,5
Sum	20,2	22,4	18,3	15,0	22,9	13,2	21,5	20,9	16,8	26,3	24,7	35,2	33,5	35,7	36,6	35,6	36,1

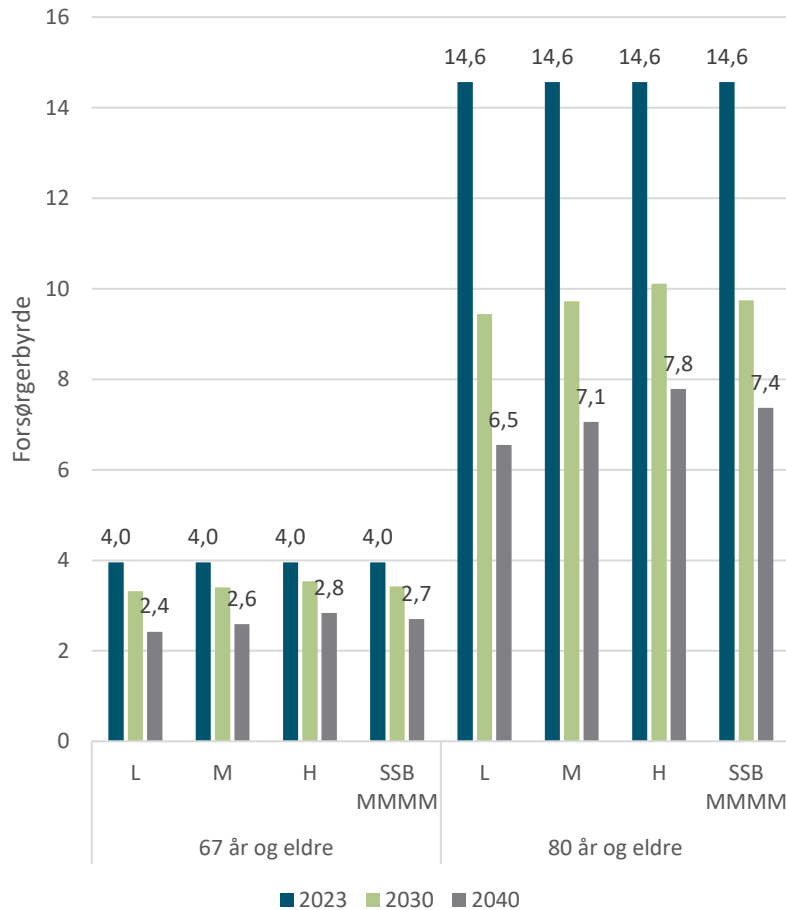
Demografikostnader 2024-2040 (i mill. 2023-kr) basert på TF framskrivinger

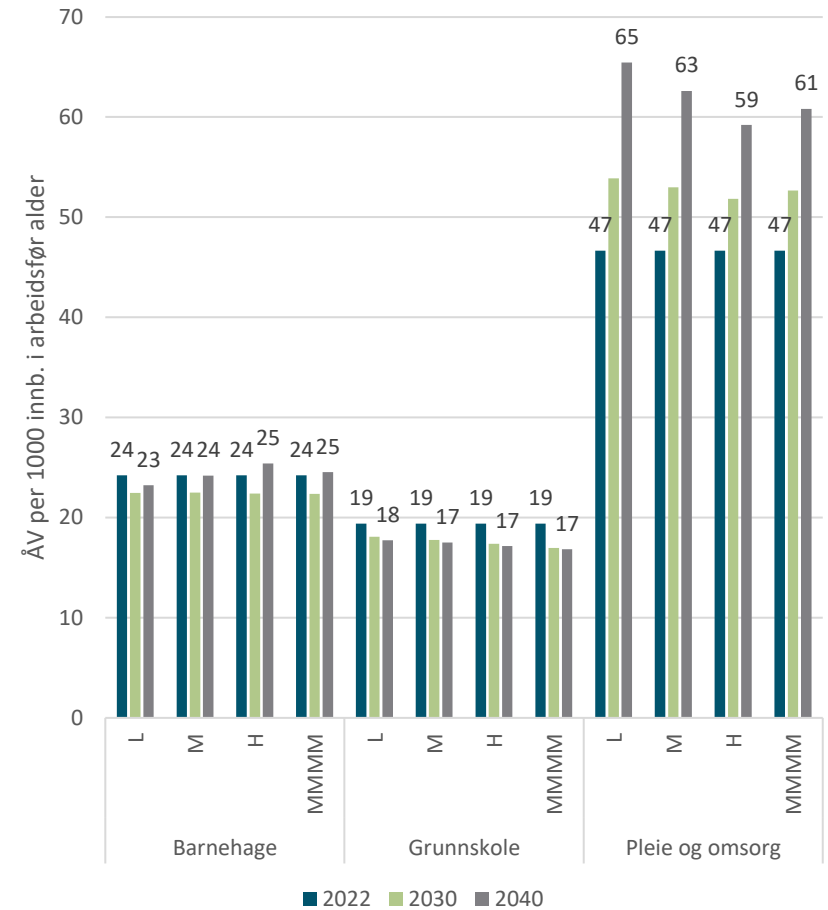
Årlige demografikostnader 2024-2040 Grimstad kommune. Faste mill. 2023-kr.
Kilde: TBU/beregninger ved TF

Årlige demografikostnader 2024-2040 Grimstad kommune. Faste mill. 2023-kr.
Kilde: TBU/beregninger ved TF

Forsørgerbyrde og årsverksbehov

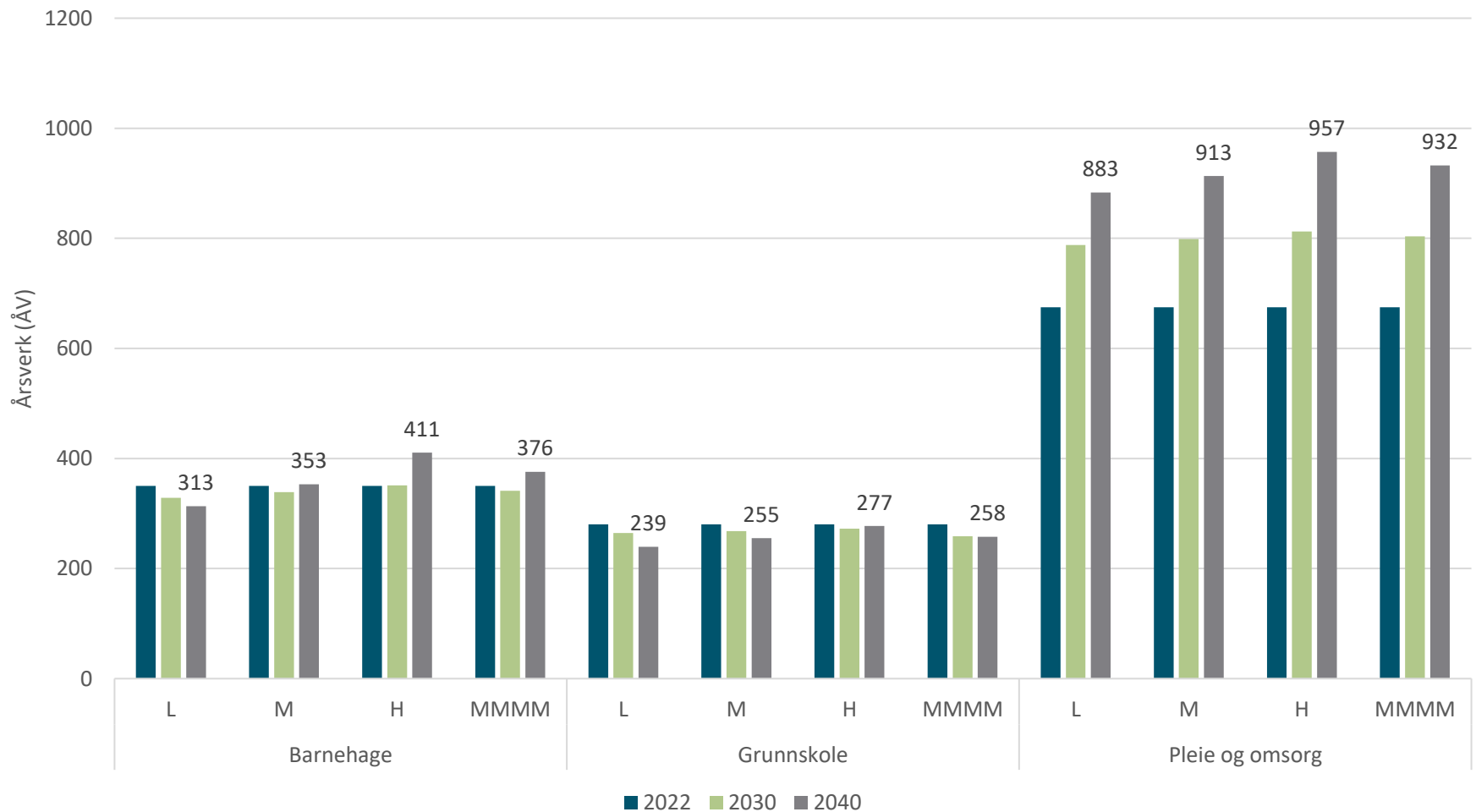

Antall innbyggere 20-66 år i forhold til eldre innbyggere. 2022, 2030 og 2040. Grimstad kommune. TF framskrivinger L, M og H, samt SSB MMMM. Kilde: SSB/beregninger ved TF

Anslått framtidig tjenestebehov i årsverk per 1000 innbyggere i arbeidsfør alder (20-66 år). 2022, 2030 og 2040. Grimstad kommune. TF framskrivinger L, M og H, samt SSB MMMM. Kilde: SSB/beregninger ved TF

Framtidig årsverksbehov (målt i årsverk)

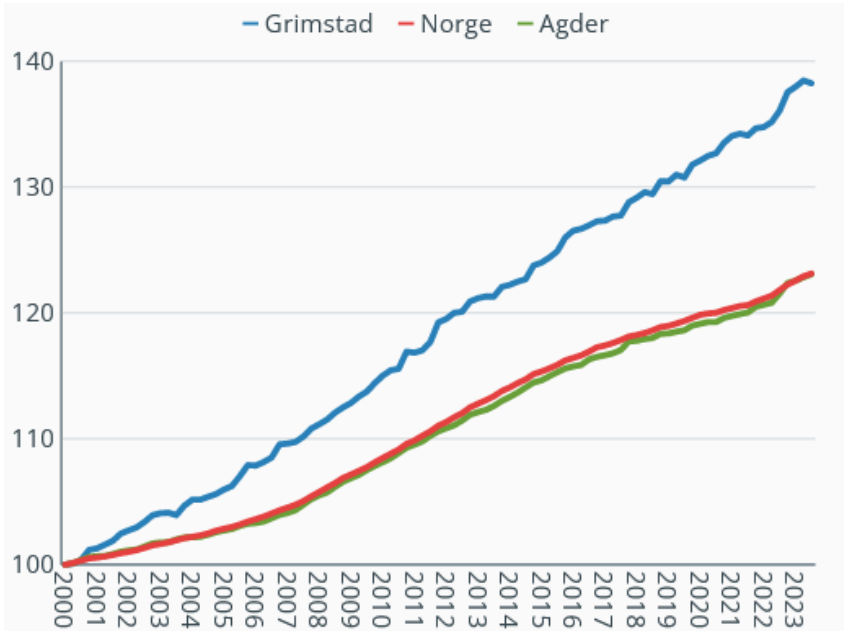
Anslått framtidig tjenestebehov i årsverk. Årsverk i barnehage, lærerårsverk i grunnskolen og årsverk i institusjon og hjemmetjeneste 2022, 2030 og 2040. Grimstad kommune. TF framskrivinger L, M og H, samt SSB MMMM. Kilde: SSB/beregninger ved TF

Attraktivitetsanalyse Grimstad kommune

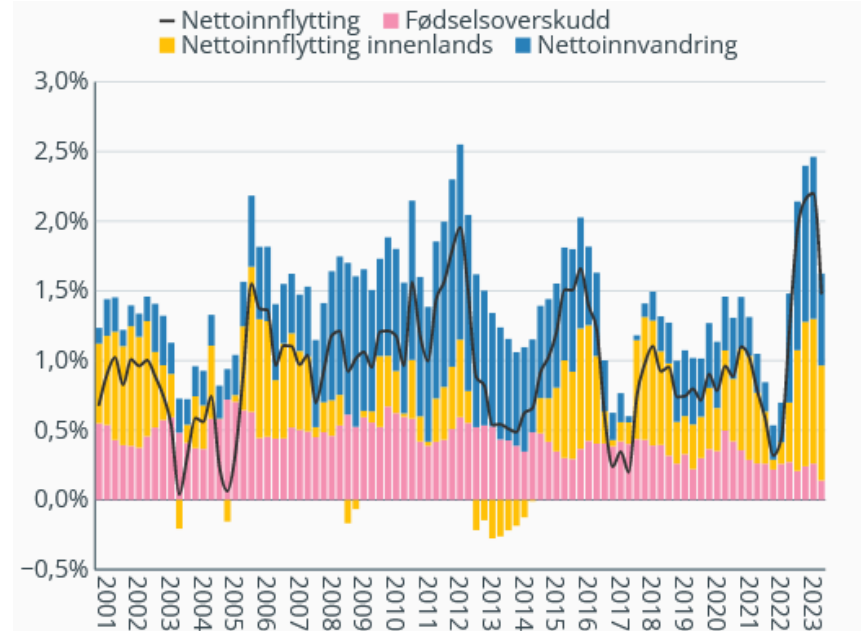
Regionale analyser fra Telemarksforsking

- Telemarksforsking utarbeider regionale analyser for mange kommuner, regioner og fylker.
- I de regionale analysene beskriver vi og analyserer utviklingen i et område med hensyn til viktige utviklingstrekk: arbeidsplasser og sysselsetting, befolkning og demografi, næringsutvikling og attraktivitet.
- Attraktivitetsmodellen – måler steders attraktivitet med hensyn til bosetting og vekst i næringslivet. Gjennom analysene av attraktivitet kan vi måle hvorvidt et sted vokser mer eller mindre i forhold til de strukturelle betingelsene som stedet har.
- Grimstad kommune har hatt høy samlet attraktivitet for bosetting og næringsliv de siste ti årene. Det har vært positiv bostedsattraktivitet, og svakt negativ næringsattraktivitet. Samlet sett er Grimstad rangert som nummer 57 av 356 kommuner.

Befolkningsutvikling

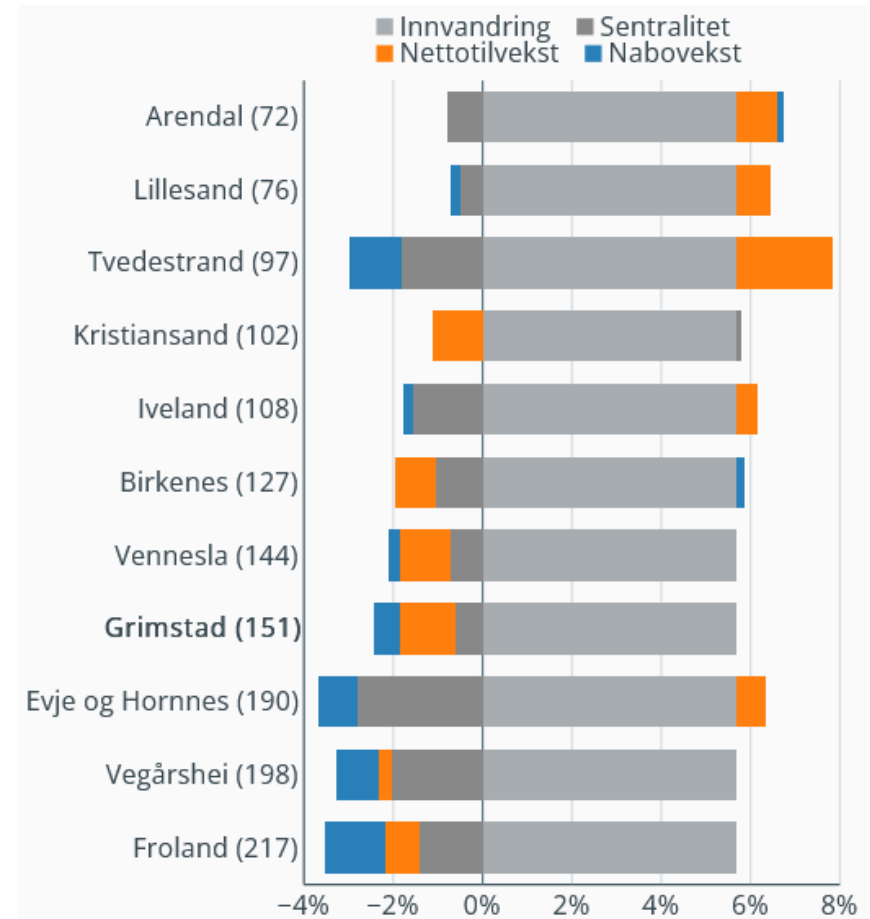
Befolkningsutvikling 2000-2023. Indeksert 2000=100. Kilde: SSB.

Befolkningsutvikling 2000-2023. I prosent. Fordelt på fødselsoverskudd, netto innenlands flytting og netto innvandring. Grimstad kommune. Kilde: SSB.

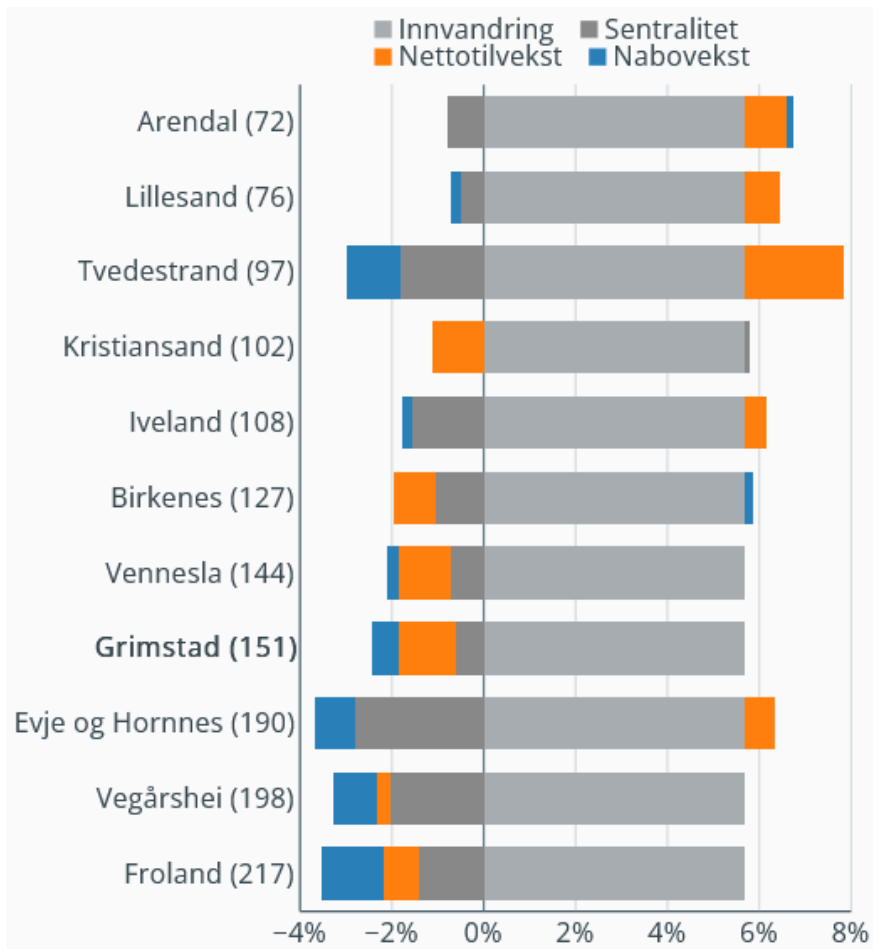
Bostedsattraktivitet og strukturelle forhold

- Forventet nettoflytting til et sted kan beregnes ut fra fire strukturelle forhold. Landets nettoinnvandring vil påvirke alle steder likt. Forskjellene skapes av at arbeidsplassutviklingen, sentraliteten og den demografiske nettotilveksten.
- Vi kaller disse forholdene strukturelle, fordi de ikke kan påvirkes i særlig grad.
- Figuren viser hvordan disse strukturelle forholdene har påvirket forventet nettoflyttingen i Grimstad og sammenligningskommunene i den siste tiårsperioden.
- Rangeringsnummeret med hensyn til forventet vekst er vist i parentesene.

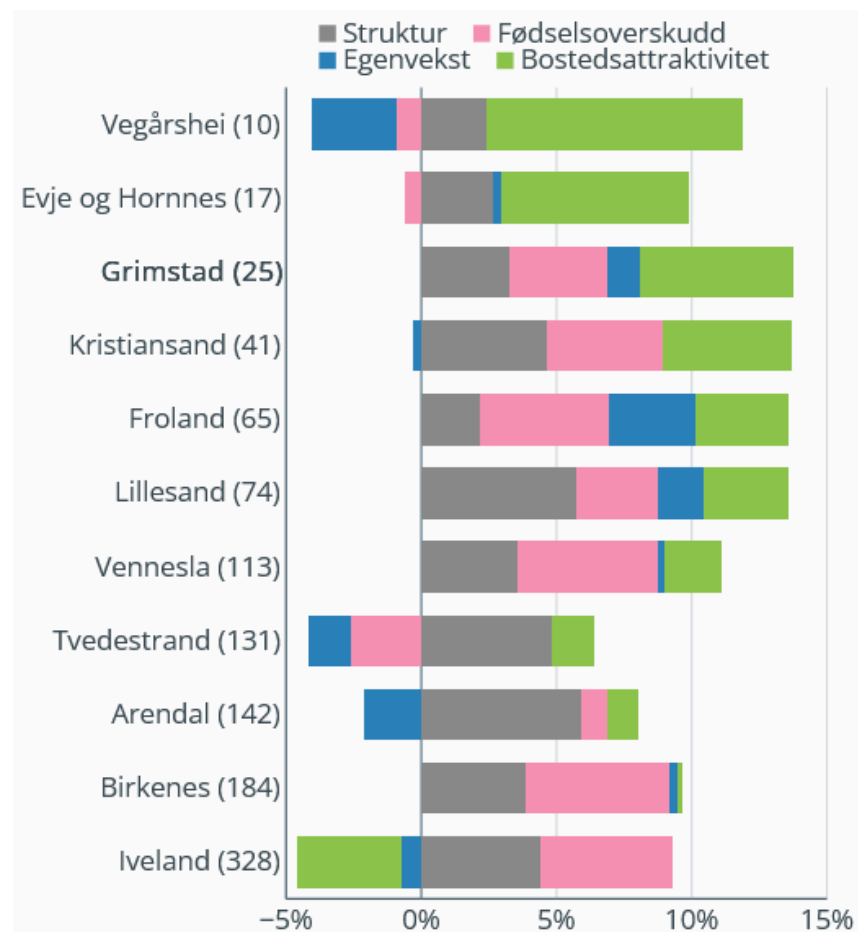

Forventet nettoflytting i prosent av folketallet, ut fra sentralitet, nasjonal nettoinnvandring, arbeidsplassvekst i områder det pendles til (nabovekst) og demografisk sysselsettingstilvekst (Nettotilvekst). Perioden 2013-2022.

Bostedsattraktivitet

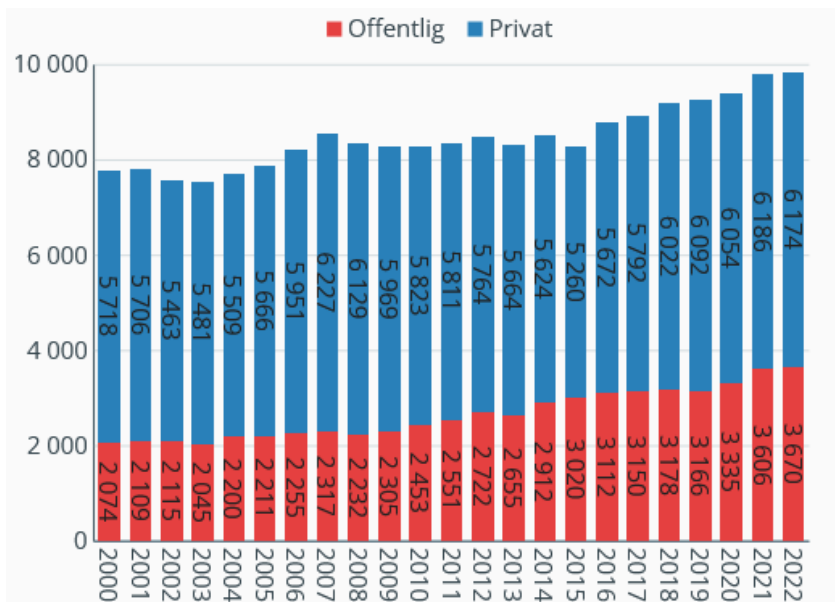

Forventet nettoflytting i prosent av folketallet, ut fra sentralitet, nasjonal nettoinnvandring, arbeidsplassvekst i områder det pendles til (nabovekst) og demografisk sysselsettingstilvekst (Nettotilvekst). Perioden 2013-2022.

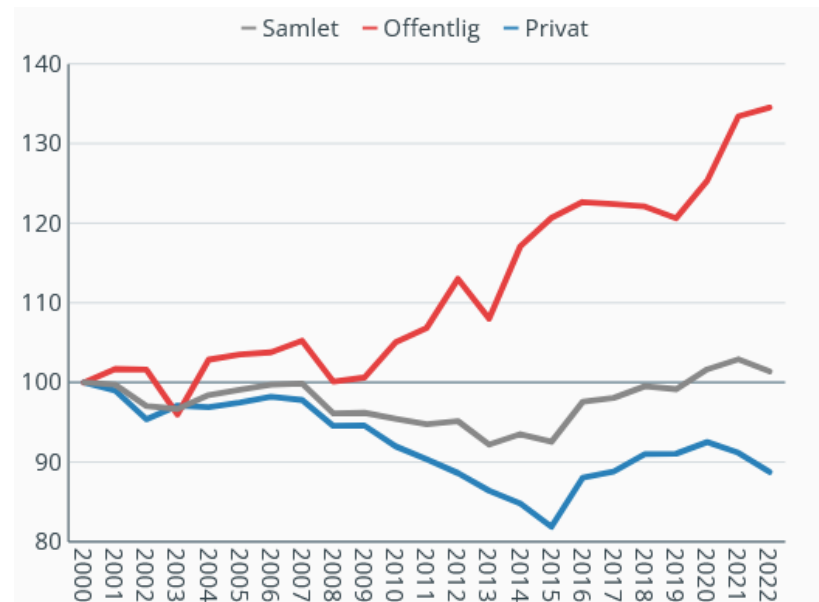

Befolkningsvekst dekomponert i fødselsbalanse, forventet nettoflytting, arbeidsplassveksten effekt på nettoflyttingen og bostedsattraktiviteten. Rangert etter bostedsattraktiviteten. Perioden 2013-2022.

Arbeidsplassutvikling

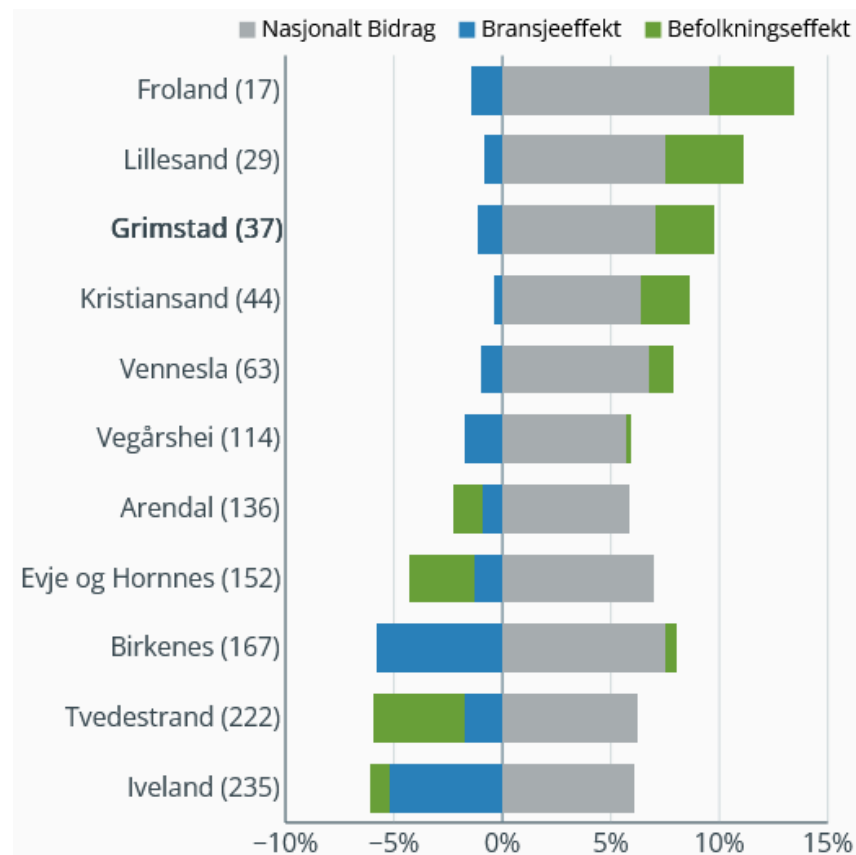
Antall arbeidsplasser i offentlig og privat sektor i Grimstad.

Utvikling av antall arbeidsplasser i Grimstad indeksert slik at nivået i 2000=100, relativt til indeksen for Norge.

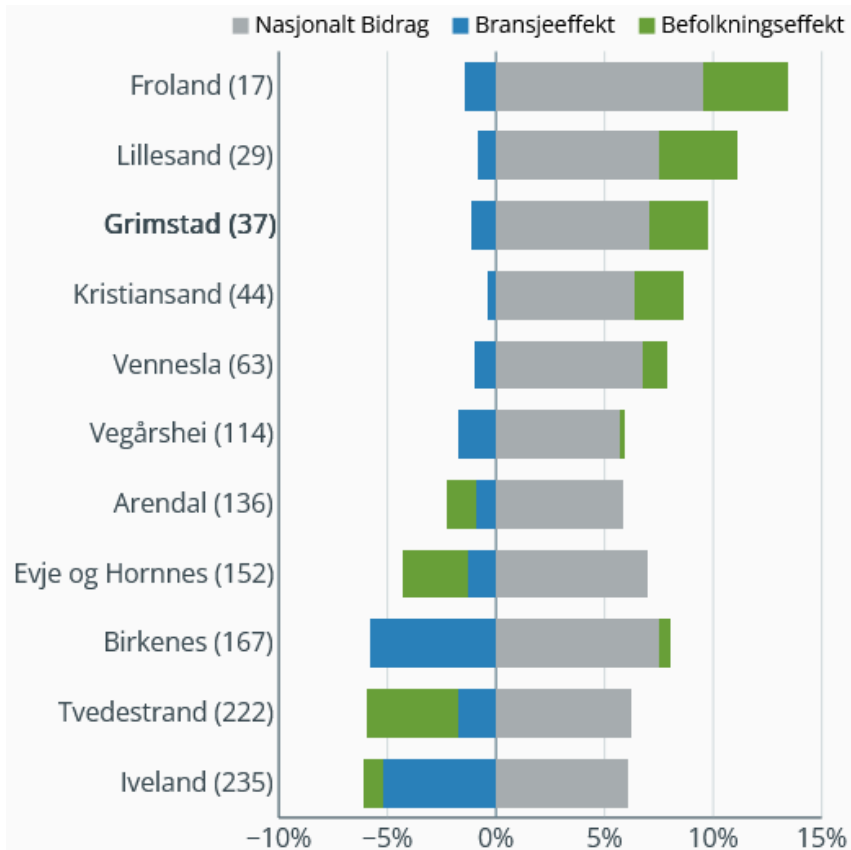
Næringsattraktivitet og strukturelle forhold

- I figuren viser vi hvordan de strukturelle drivkreftene for vekst har påvirket arbeidsplassveksten i næringslivet i Grimstad og sammenlikningsstedene i den siste tiårsperioden.
- Det er tre slike drivkrefter:
 - Bransjeeffekten
 - Befolkningseffekten
 - Den nasjonale veksten.
- Rangeringsnummeret med hensyn til forventet vekst er vist i parentesene.

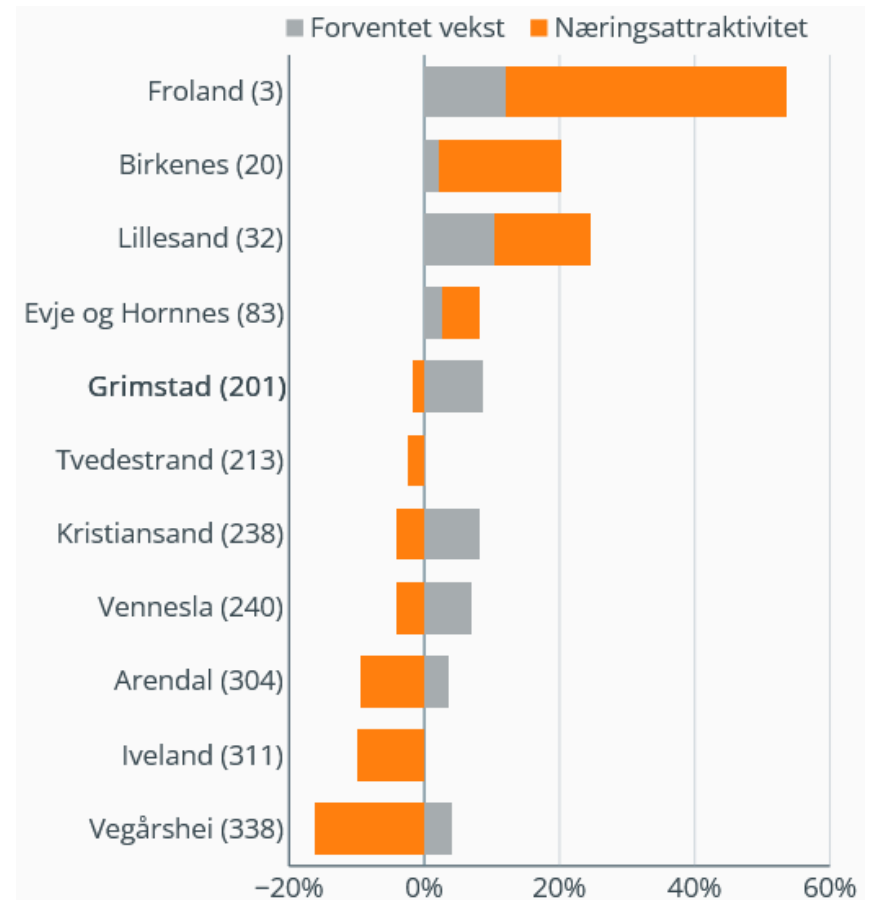

Beregnet bransjeeffekt, befolkningseffekt og nasjonal vekst. Den forventede veksten er summen av søylene. Perioden 2013-2023.

Næringsattraktivitet

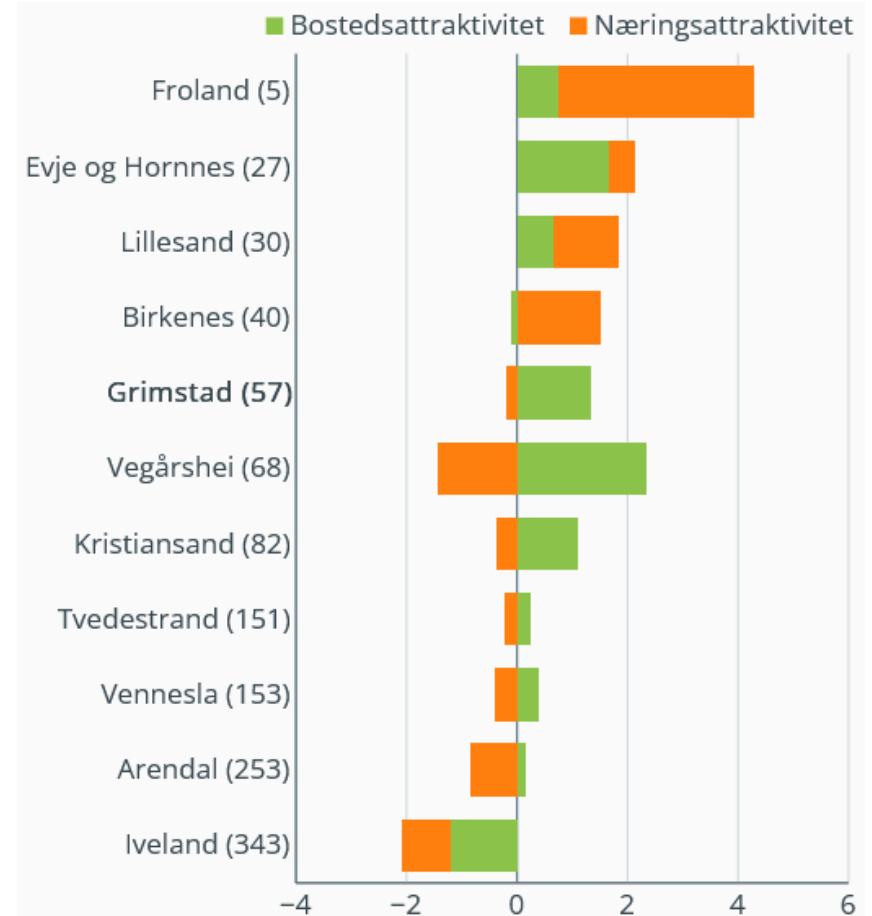
Beregnet bransjeeffekt, befolkningseffekt og nasjonal vekst. Den forventede veksten er summen av søylene. Perioden 2013-2022.

Forventet arbeidsplassvekst og næringsattraktivitet. Den faktiske veksten er summen av søylene. Perioden 2013-2022.

Samlet attraktivitet

- I figuren kan vi se hvordan Grimstad og sammenligningskommunene kommer ut når det gjelder samlet attraktivitet i den siste tiårsperioden.

Samlet attraktivitet for Grimstad og sammenligningskommuner. Perioden 2013-2022